

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ В НОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Процес дослідження ролі інтелектуальних ресурсів для розвитку підприємств та економіки не втрачає актуальності, а навпаки, зростає щодня. Винайти щось нове чи удосконалити «вкрадене» справа для справжніх митців своєї справи. В час, коли здивувати споживача стає дедалі важче роль ефективності використання інтелектуальних ресурсів, реалізованого інтелектуального потенціалу займає валову часту у розвитку успішних компаній. Інтелектуальні ресурси, що можна розглядати як сукупність людей, що мають необхідні знання та навички, професійну підготовку, досвід та результати їх інтелектуальної праці у вигляді організаційних, технічних, структурних, програмних, технологічних засобів, уставлених комунікацій, інформаційних зв'язків і використовуються чи можуть бути використані як джерела доходів, а тому являють собою частину потенціалу підприємства. У свою чергу, інтелектуальний потенціал являє собою можливості, створені інтелектуальними ресурсами. Ці можливості або реалізуються або ні, а зміст інтелектуального капіталу визначає обов'язково реалізовані, бо без процесу капіталізації вони не мають стану капіталу – в майбутньому доходу підприємства. З огляду на це, інтелектуальний капітал - це вдало використані можливості або інтелектуальний потенціал. Інтелектуальний потенціал є загальною ознакою інтелектуальних ресурсів, а з урахуванням місця, часу, і величини їх віддачі виявлено поняття інтелектуального капіталу.

Потреба підвищення ефективності діяльності будь якого підприємства за рахунок наявних ресурсів зумовлена виявленням компетенції, яку формує наявність інтелектуального капіталу. Інноваційна (нова) економіка сформована на основі пошуку унікальності та неповторності, що досягається за рахунок використання інтелектуального капіталу. А саме, створення неповторного товару, в основі якого «старий» чи нецікавий споживачу. Жарінова А.Г зазначила у своїх працях, що економіка знань (нова економіка, інноваційна економіка, або економіка, що заснована на знаннях) – це сфера виробництва товарів і послуг, сфера практичної реалізації людського інтелекту, де визначальним і пріоритетним ресурсом є знання, які стають новою актуальною основою конкурентоспроможної діяльності економічних суб'єктів в сучасній глобальній соціально-економічній системі. Нова економіка виникає в результаті динамічного НТП, як особливий прояв суспільних відносин ХХІ ст. Згідно ЗУ «Про інноваційну діяльність», інноваційною діяльністю визначено діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. Вона формується на основі використання нематеріальних активів або інтелектуальної власності. Тобто, в сучасних умовах однією із вагомих складових нової економіки можна назвати інтелектуальні ресурси, які за певних умов набувають стану капіталу і визначаються як інтелектуальний капітал.

В розрізі інтелектуального капіталу та характеристик його складових, варто зазначити, що гармонійна структура та їх баланс дають змогу говорити про дію ефекту синергії. В такому разі, саме інтелектуальний капітал виступає в ролі генератора та стимулятора розвитку нової економіки. Величина сподіваного доходу, від процесу перетворення інтелектуальних ресурсів у стан капіталу, спонукає підприємця цілеспрямовано шукати нові джерела та способи створення креативних ідей та компетенції власного товару чи підприємства за рахунок максимально ефективного використання людського ресурсу, а конкретніше, людський ресурс в ролі носія інтелектуального капіталу. На основі такої тенденції виникає поняття боротьби за високоякісний інтелект – носія, працівника. Вони є актуальними для всіх сфер підприємницької діяльності.

Особливої уваги заслуговують наукоємні галузі та ІТ сфера. Не секрет, що світовими лідерами за вартістю активів стали компанії із часткою інтелектуального капіталу понад 50% – Apple, Google, Microsoft, т.д. Товари даних компаній відрізняються від решти представлених на ринку не лише величиною попиту сучасного життя людини та її потреби у комунікаціях, вартістю, а й величиною «інтелекту» в кожному продукті. Будь який з них вважається інноваційним, а згідно ЗУ «Про інноваційну діяльність», інноваційним продуктом є результат виконання інноваційного проекту (визначено ст. 13 цього ж Закону) і науково-дослідною і (або) дослідно-конструкторською розробкою нової технології (в тому числі - інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка чи дослідної партії і відповідає вимога встановленим відповідно до ст. 14 цього ж Закону.

Нова економіка включає в себе всі інноваційні товари та послуги, що засновані на використанні інтелектуального капіталу. Дане ствердження унеможливорює існування цих двох категорій автономно, а лише підтверджує їх взаємозв'язок.